

Aryadevan säkeitä kuolemasta

Lähde: Aryadeva's Four Hundred Stanzas on the Middle Way.

Lyhennetty ja editoitu suomennos Ani Sherab

Aryadeva oli mahayana-buddhalainen munkki, joka eli 200-luvulla. Hän oli Nagarjunan oppilas, ja hänet tunnetaan erityisesti väittelytaidoista. Näkemykset haastavat tavanomaisia käsityksiämme.

Aryadeva kehottaa pitämään yllä tietoisuutta pysymättömyydestä, jotta ymmärrämme käyvämmä läpi jatkuvaa muutosta. Tämä muutos on tahaton prosessi, jota hallitsevat meistä riippumattomat tekijät. Pohdiskelu johtaa meidät ymmärtämään kärsimystä, ja samalla se kasvattaa epäitsekkyyttä.

Jos kasvatamme tietoisuutta oman kuolemamme läheisyydestä, se voi rohkaista meitä käyttämään omaisuuttamme toisten hyvinvointiin, olemaan tunnollisia ja elämään rakentavasti. Se voi saada meidät käyttämään jokaisen hetken parhaalla mahdollisella tavalla. Kun pidämme kuoleman realiteettia mielessä, sillä on voima muuttaa elämämme, se voi tehdä jokaisesta päivästä arvokkaan ja merkityksellisen.

Säkeet 1 – 25

Suurin este bodhisattvojen poluille pääsyyn on virheellinen ajatus siitä, että se, minkä täytyy kuolla, ei kuole. Siksi toistuvasti kuolemaa ja pysymättömyyttä ajatteleminen on pyrittävä saavuttamaan nämä polut, sillä niihin perehtymällä on helppo ymmärtää, mitä kärsimys on.

**1. Jos ne, joiden herra on itse Kuolema, kolmen maailman hallitsija,
nukkuvat sikeästi ikään kuin ilman herraa,
niin kuin todelliset voittajat,
mikä voisi olla vähemmän soveliasta?**

Kuoleman herra on ehdoton valtiastalle heille, jotka eivät ole vapaita kolmen maailman (halun maailma, muodon maailma ja muodoton maailma) siteistä. Koska he takertuvat erilaisiin asioihin ikään kuin ne olisivat todella olemassa, he ovat kuoleman demonin vallassa. Hän hallitsee mielellään halun, muodon ja muodottoman ulottuvuuksissa, maan alla, maan päällä ja maan yläpuolella.

Kuoleman herralla ei ole isäntää, joka käskisi häntä, vaan hän on rangaistuksen suorittaja, niin kuin terävää veistä heiluttava teurastaja. Jos sellaisen herran alaiset, joita hän on tappamassa, ja josta heidän elämänsä tai sen loppu riippuu, eivät yritä saavuttaa bodhisattvojen polkuja kiireesti kuin tuli tukassa, vaan nukkuvat sikeästi kuin buddhat ja kuoleman voittajat – jos he eivät yritä löytää keinoja välttää kuolemaa, mikä voisi olla sopimattomampaa, piittaamattomampaa ja typerämpää?

Käytä siksi vapaa-aikaasi ja hyvää asemaasi mielekkäästi pohtimalla pysymättömyyttä yhä uudelleen. Pysy tarkkaavaisena ja tutustu keinoihin, joilla kuolema vältetään, harjoita dharmaa.

Väite: Kuoleman herra, joka hallitsee kolmea maailmaa, on olemassa, mutta juuri nyt ihmisellä on elämä, joka karkottaa kuoleman; joten kun ihminen on elossa, kuolemaa ei tarvitse pelätä.

Vastaus (säkeen muodossa):

**2. Ne, jotka ovat syntyneet vain kuollakseen,
ne jotka ovat johdateltavissa,**

näyttävät olevan kuolemassa eivätkä elämässä.

Elämä ei estä kuolemaa, koska se etenee kohti kuolemaa; vanheneminen ja kuolema ovat yksinkertaisesti syntymisen seurausta. Kaikki lapset syntyvät ensisijaisesti kuollakseen myöhemmin: vanheneminen, sairaudet ja iän tuoma rappeutuminen ajaa heitä luonnostaan kohti kuolemaa ilman hetkenkään hengähdystaukoa, kuin teuraskarjaa. Koska he näyttävät olevan ennemminkin kuolemassa kuin elämässä, kuin teloitusta odottamassa, tällainen elämä ei ole ollenkaan luotettavaa.

Buddha Shakyamunin elämäntarinoissa sanotaan: Sankarillinen hallitsija, joka astui maalliseen kohtuun muualta tullen, ensimmäisestä kohdusta vietetystä yöstä alkaen, päivä päivältä, kuolema lähestyi häntä vääjäämättä.

Mitä tahansa teemmekin, jos vaikkapa kävelemme määrätietoisesti, olemme jouten, istumme tai makaamme, ei ole pienintäkään hetkeä, jolloin elinikämme ei lyhenisi. Älä siis luota elämään. Ymmärrä, että se, mikä on syntynyt, suorittaa kuoleman, eikä hengissä pysymisen tehtävää.

Väite: Nykyään ihmiset elävät satavuotiaiksi. Kun 16 vuotta on kulunut, on vielä 84 vuotta aikaa, jolloin voi ensin nauttia elämästä, ja sitten yrittää torjua kuolemaa. Koska elämä on pitkä, siihen on järkevää laittaa toivoa.

Vastaus: Se on järjetön ajatus.

3. Menneet vuodet tuntuvat lyhyiltä, mutta kuvittelet silti tulevia pitkiksi. Se perustuu kuolemanpelkoon. Toiminta sellaisen toiveen varassa on holtitonta.

Teoksessa Precious Garland (Nagarjuna ja 7. Dalai Lama: Precious Garland and the Four Mindfulnesses) sanotaan: "Kuoleman syitä on monia, hengissä pysymisen syitä on vähän, ja niistäkin voi tulla kuoleman syitä. Tee sen tähden jatkuvasti dharmaharjoitusta."

Kuoleman ajankohta on epävarma, ja menneisyytesi ja tulevaisuutesi ajattelemisen samanpituisina tai epätasa-arvoisina siinä mielessä, että menneisyys on lyhyt ja tulevaisuus pidempi, osoittaa selvästi, että pelkää kuolemaa. Se on kuin kulkija vaarallisella tiellä pelkäisi rosvoja, mutta teeskentelisi, ettei pelkää, huutaisi rohkeasti ja lauleskelisi.

Väite: Vaikka ei voi olla varma, että tulevaisuus on pidempi, koska kaikki tuntevat olennot kuolevat, ihmisen ei tarvitse pelätä sitä yksin.

Vastaus: Se on järjetön ajatus.

4. Koska kuolema koskee kaikkia, sinua ei pelota. Aiheuttaako kuolema kärsimystä silloin, kun yksi vahingoittuu, mutta ei silloin, kun kaikki vahingoittuvat?

Kuolema on kärsimystä luonnostaan. Kärsimys ei vähene siksi, että se on yleistä, ja sitä kannattaa pelätä.

Väite: Kuolema ei tapahdu ilman sairautta ja ikääntymistä. Koska niitä voidaan korjata lääkkein ja hyvillä ravintoaineilla, kuolemaa ei tarvitse pelätä.

Vastaus (säkeen muodossa):

**5. Sairauksia voidaan parantaa ja ikääntymistä hoitaa, joten et ehkä pelkää niitä.
Silti ei ole olemassa parannuskeinoa lopulliseen koettelemukseen, joten ilmeisesti pelkää sitä.**

On järjetöntä olla pelkäämättä kuolemaa vain siksi, että sairautta ja ikääntymistä voidaan vähän parantaa. Vaikka lääkehoidolla voidaan parantaa sairauksia ja välttämättömien ravintoaineiden saanti voi hidastaa vanhuutta jonkin verran, saattaa olla mahdollista, että et pelkää niitä toistaiseksi, mutta kuoleman kauhuun, viimeiseen koettelemukseen, joka voi olla raju, ei ole parannuskeinoa. Sinun pitäisi pelätä sitä. Mitkään anomukset eivät voi vaikuttaa kuolemaan. Vaikeastikin parannettavien tautiin voidaan löytää parannuskeino, mutta lopulta kuolemaa ei voi kiertää millään vetoomuksilla.

Väite: Vaikka kuolema tulee, eivätkä tavalliset olennot voi estää sitä, sitä ei pelätä siksi, että tällä hetkellä siitä ei ole varmaa tietoa.

Vastaus: Kuoleman tunteminen ei ole vaikeaa.

**6. Kuolema on yhteinen kaikille niin kuin seuraskarjalle.
Lisäksi, kun näet muiden kuolevan, miksi et pelkäisi sitä omalla kohdallasi?**

Kuolema on yhteinen meille kaikille tavallisille olennoille. Lisäksi olet nähnyt monien kuolevan, näet monia, jotka kuolevat tällä hetkellä, ja tulet näkemään monien kuolevan; kuinka sinulla ei olisi syytä pelätä sillä perusteella, että et ole nähnyt kuolemaa? Tunne kuolemanpelkoa ja ole tunnollinen hyveen harjoittamisessa. On järjetöntä epäillä huolen tarvetta sillä perusteella, että kuoleman ajankohta on epävarma.

7. Jos luulet olevasi ikuinen siksi, että kuoleman ajankohta on epävarma, jonain päivänä Kuoleman herra vahingoittaa sinua.

On äärimmäisen typerää ajatella olevansa ikuinen, koska kuoleman ajankohta on epävarma. Kuoleman arvaamattomuuden vuoksi tulee olla valppaana heti tästä päivästä lähtien. Vaikka et ehkä kuole tänään, jonain päivänä Kuoleman herra vahingoittaa sinua. Luovu siis kaikesta toivosta pysyä hengissä, ja kuolemaa ajatellen seuraa vapautumisen tietä tunnollisesti.

Väite: Vaikka kuolema täällä tulee varmasti, kuolemanpelko herää vain pelkureissa, kun taas rohkeat soturit ovat taistelussa pelottomia. Näin ollen he eivät pelkää kuolemaa.

Vastaus: Se on aivan järjetöntä.

8. Jos ajattelet tulevaisuuden tavoitteita, mutta et lyhenevää elämääsi, kuka pitäisi älykkäänä sellaista itsepetosta?

Jos mietit innokkaasti tulevaisuuden tavoitteita, kuten palkintoja ja kunniaa, mutta et ota huomioon ruumiin heikkenemistä ja jäljellä olevien elonpäivien vähenemistä, kun keho on tällaisten tavoitteiden perusta, hankit palkintoja ja kunniaa henkesi kaupalla. Kuka pitäisi sitä älykkäänä? Ei kukaan; saat tyhmyrin leiman.

Siksi tutki, onko henkesi vaarassa tulevina päivinäsi, äläkä ole kiintynyt palkkioihin ja kunniaan.

Väite: Omaa elämää ei pidä uhrata rikkauksien takia. Oman elämän säilyttämiseksi voi kuitenkin tehdä pahoja tekoja.

Vastaus: Se ei ole sopivaa.

**9. Miksi tehdä huonoja tekoja omaksi turvaksi?
Viisaiden tavoin välttää takertumasta itseesi.**

Miksi tehdä pahoja tekoja vähäisen ruuan ja juoman vuoksi tässä elämässä, kun se johtaa myöhemmin suureen kärsimykseen? Niin kuin ne voittajat (bodhisattvat), jotka ovat tuhonneet heikkoudet, sinun on oltava vapaa kiintymyksestä itseesi. On lapsellista luulla, ettet joutuisi koskaan kohtaamaan omien pahojen tekojesi seurauksia.

10. Olipa kyseessä kenen tahansa elämä, elämässä on kyse mielen ajallisista hetkistä. Sitä ihmiset eivät käsitä, siksi on harvinaista, että tuntisi itsensä.

Mieli muuttaa jatkuvasti keskittymisen kohdetta, siksi asiat eivät pysy muuttumattomina hetkeäkään. Kenenkään tuntevan olennon elämä ei ole erillään yksittäisistä mielen hetkistä, mutta moni luulee muuttuvien hetkien virtaa merkiksi pysyvyydestä. Mietiskele siis hienovaraista pysymättömyyttä. Ellet ymmärrä sitä, se on kuin etsisi jokeen kauan sitten pudonnutta vaatekappaletta paikasta, jossa se putosi veteen, vaikka virta on vienyt sen jo kauas pois. Mikään ei ole lyhyempi kuin tämä elämä, se on hetki hetkeltä hajoamassa.

Väite: Elossa oleminen koostuu sarjasta lyhyitä hetkiä, mutta koska ne jatkuvat katkeamatta, elämä on pitkä. Siksi elämään sitoutuminen on järkevää.

Vastaus: Se on virheellinen ajatus.

11. Haluaisit elää pitkään, mutta et pidä vanhuudesta. Hämmästyttävää! Käyttäytymisesi näyttää oikealta kaltaistesi mielestä.

Jos haluat elää pitkän iän, mutta et pidä vanhuudesta, siihen liittyvistä valkoisista hiuksista ja rypyistä, se on sekä sääliä että hämmästyttävää. Ristiriitainen käytöksesi näyttää oikealta vain kaltaisillesi epäviisaille ihmisille, ei viisaille. Jos et halua vanhuutta, älä takerru ajatukseen siitä, että elämä jatkuisi.

Väite: Vaikka ihminen ei halua ikääntyä ja kuolla, kun nämä kaksi tapahtuvat itselle, ne eivät aiheuta niin paljon surua kuin silloin, kun ne tapahtuvat omalle lapselle. Siksi on asianmukaista surra oman lapsen ja muiden ihmisten kuoleman johdosta.

Vastaus: Se on sopimatonta.

12. Miksi suret kuolemaa lapsesi tai muiden kuollessa? Kun se, joka valittaa, on itse uhri, miksi hän ei muistaisi omaa kuolevaisuuttaan?

Älä laiminlyö oman kuolevaisuutesi muistamista, vaan yritä pitää kuolevaisuutesi mielessä. Muuten olet kuin se palvelija, joka ripusti rintaansa riikinkukon höyhenen merkiksi. Hän tunnisti muiden palvelijat tästä merkistä, mutta ei pitänyt itseään palvelijana. Valittaminen muiden kuolemasta samalla, kun unohtaa olevansa itse kuolevainen, on sellaista.

Väite: Vaikka ei olisi asianmukaista surra kuoleman johdosta, on kuitenkin järkevää surra, kun omaksi katsottu lapsi lähtee yllättäen seuraavaan maailmaan.

Vastaus: Sekään ei ole sallittua.

13. Jos joku on yllättäen tullut lapseksi, ei ole kohtuutonta, jos hän yllättäen lähtee.

Jos joku, jota et ole pyytänyt lapseksi, tulee lapseksi omien tekojensa voimalla, hän voi myös lähteä kysymättä lupaa vanhemmiltaan, sillä hänen luontonsa on tulla ja mennä mielivaltaisesti. On kohtuutonta surra kuolleita, kun ei tiedä, mistä he ovat tulleet tai minne he ovat menossa.

14. Hämmennykseltäsi et huomannut lapsesi antamia merkkejä. Hänen kasvamisensa ja ikääntymisensä osoittaa hänen intonsa lähteä.

Kun on halunnut synnyttää lapsen, on kohtuutonta surra hänen kuolemaansa, se on syntymän seurausta.

Vastaväite: Vaikka lapsi osoittaa intoa lähtöön, suuri kiintymys lapseen aiheuttaa surun.

Vastaus: Takertuminen ei ole sopivaa.

15. Lapsi ei rakasta vanhempaa niin paljon kuin vanhempi rakastaa lasta. Ihmiset maailmassa kulkevat kohti alempia maailmoja; ja ylevää jälleensyntymää on vaikea löytää.

Lapsi ei rakasta vanhempiaan niin paljon kuin vanhemmat lapsiaan. Tavalliset ihmiset tuntevat vetoa nuoriin, kuten omiin lapsiinsa, mutta nuoret eivät tunne yhtä paljon vetoa vanhempiinsa. Tästä syystä lapsi, jonka kasvatus on tuonut paljon vaikeuksia vanhemmille, ei osoita kiitollisuutta, vaan hylkää isänsä ja äitinsä hetken mielijohteesta. Ihmisen teot suuntaavat heidän polkunsa alaspäin, koska takertumisen ohjaama mieli virtaa alamäkeen kuin vesi. Siksi useimmat ihmiset menevät täältä suoraan helvettiin. Puhumattakaan vapautumisesta, edes ylevää jälleensyntymää on vaikea löytää, joten kunnioita auliisti vanhempiasi. Kiitollisuuden puute tuhoaa muuten hyvien tekojesi tulokset.

Vanhempien takertuminen lapseen, olipa hän tottelevainen tai tottelematon, on myös kiellettyä.

16. Kun hän on tottelematon, kukaan ei kutsu häntä rakastettavaksi. Tällöin rakkaus ei ole mitään muuta kuin liiketoimi.

Kukaan ei sano rakastettavaksi lasta, joka ei tottele vanhempaansa.

Vastaväite: Mutta ihminen on kiintynyt tottelevaiseen.

Vastaus: Siinä tapauksessa kiintymys ei ole muuta kuin liiketoimi, eikä se kohdistu lapseesi.

Se on kuin seuraava vertaus: Kuninkaalla oli hyvin rakas poika, joka kuoli. Hänen ministerinsä ilmoittivat hänelle, että hänen poikansa oli kapinoinut, mikä järkytti kuningasta, ja hän alkoi suunnitella poikansa mestaamista. Sitten ministerit kertoivat kuninkaalle, että poika olikin jo kuollut. Silloin kuningas iloitsi. Näin kuuliaisuus vetoaa maailmallisiin ihmisiin, sen vastakohta ei.

Vastalause: Vanhemman kiintymys lapseen on vankkumaton riippumatta siitä, onko hän tottelevainen vai tottelematon.

Vastaus: Kiintymys ei ole vankka.

17. Eron aiheuttama kärsimys poistuu nopeasti ihmisten sydämistä. Huomaa myös kiintymyksen epävakaus, mitä osoittaa kärsimyksen loppu.

Kiintymyksen kohteesta, kuten lapsesta, irtautumisen aiheuttama kärsimys poistuu nopeasti ihmissydämistä, se ei kestä kauan. Jos kiintymyksen siteet eivät löystyisi, sen aiheuttama kärsimys ei loppuisi; mutta koska se loppuu, se on epävakaa.

Tilannetta kuvaa seuraava vertaus: Kuningas oli ylittämässä vettä, kun vedenhenki tuli ja otti veneen vangikseen. Yksi ministereistä uskoi lapsensa kuninkaan hoiviin, hyppäsi veteen ja huusi: "Ota minut, päästäkää kuningas menemään!" Vene vapautettiin.

Kun lapset kuulivat ministeri-isänsä kuolemasta, he kärsivät, mutta koska kuningas piti heistä hyvää huolta, he alkoivat pitää isänsä kuolemaa etuna. Näin suru ei kestä ikuisesti.

Vastaväite: Vaikka on sopimatonta surra sydämessään kuolleen lapsen ja muiden vuoksi, yhteisten tapojen vuoksi on sopivaa lyödä rintaansa ja niin edelleen.

Vastaus: Se ei ole sopivaa.

18. Vaikka tiedät sen hyödyttömäksi, olet mennyt ja vahingoittanut itseäsi. Toimit tekopyhästi, se on huonoa käytöstä.

Vaikka tiedät, ettei siitä ole mitään hyötyä, silti olet vahingoittanut kehoasi repimällä hiuksiasi ym. Jos vahingoitat itseäsi tekopyhistä syistä, se on vain valheellisten ihmisten toimintatapa, ja siksi sopimatonta.

Vastaväite: Vaikka itsensä kiusaamisesta ei ole hyötyä, siitä ei kuitenkaan voida luopua, jos halutaan pysyä hyvissä väleissä eloon jääneiden sukulaisten kanssa.

Vastaus (säkeen muodossa):

19. Ihmiset vaeltavat tässä maailmassa ikään kuin olisivat täynnä kärsimystä. Miksi täyttää kärsimyksellä ihmisiä, jotka kärsivät jo valmiiksi?

Tekojensa voimalla tavallisista olennoista tulee miehiä ja naisia, ja he jatkavat vaeltamista ikään kuin olisivat täynnä kärsimystä. Miksi täyttää olentoja uudella kärsimyksellä, kun he kärsivät jo omasta

tahdostaan? Se on kuin hieroisi haavaan suolaa. Koska suhteista heidän kanssaan ei ole pienintäkään hyötyä, yritä vapauttaa itsesi syklisestä olemassaolosta.

Vastaväite: Vaikka eroaminen aiheuttaa kärsimystä, perheen kanssa oleminen tuottaa onnoea. Siksi kiintymys on järkevää.

Vastaus: Ei ole.

**20. Jos kohtaaminen on sinulle ilo,
miksi ero ei olisi myös ilo?
Eivätkö tapaaminen ja eroaminen
näytä yhteensopivilta?**

Jos kohtaaminen on sinulle ilon lähde, miksi sinun ei olisi sopivaa pitää myös eroa ilon lähteenä? Sen pitäisi olla. Missä tahansa kokoonnutaan, siellä myös erotaan. Jokainen, joka syö myrkyllistä ruokaa, epäilemättä kuolee, tai ainakin kokee kuolevaista kärsimystä. Samoin kaikki kohtaamisen ilot liittyvät eron kärsimykseen.

Vastaväite: Eron kärsimys voidaan jättää huomiotta, sillä vaikka lopullinen ero on va rma, ystävinä vietetty aika on pitkä.

Vastaus: Erojaksot eivät ole lyhyitä, eivätkä yhdessäolot ole pitkiä.

**21. Kun menneisyys on alkamaton ja tulevaisuus loputon,
miksi huomaat yhdessä olemisen,
mutta et eroja,
vaikka ne olisivat pitkiä?**

Kun syklisessä olemassaolossa olevien olentojen menneisyydellä ei ole alkupistettä, ja tulevaisuus on ilman loppua, miksi huomaat hyvin lyhyet yhdessäolot, mutta et huomaa eroja, vaikka ne ovat pitkiä? Miksi et ole masentunut erojaksoista? Sen, joka on kiintynyt niin lyhyisiin yhdessäoloaikoihin, pitäisi masentua pitkien erojen takia.

Vastaväite: Vaikka erot ovat pitkiä, eron kärsimys katoaa, kun koemme eri vuodenaikojen ihmeet, kuten keväällä kukkivat kukat ja kirkkaan syyskuun.

Vastaus (säkeen muodossa):

**22. Aika, joka koostuu hetkistä,
on varmasti kuin vihollinen.
Siksi älä koskaan kiinnity siihen,
mikä on vihollisesi.**

Aika koostuu hetkistä, lyhyistä jaksoista, jotka vähitellen summautuvat. Aika kuluttaa elämäsi hetket, siksi se on varmasti kuin vihollinen, joka ryöstää elämäsi. Älä ole kiintynyt siihen, mikä on vihollisesi, tai olet niin kuin se vanha palvelija, jonka työnantaja sai jatkuvasti kärsimään, mutta joka työnantajaansa kiintyneenä ei valittanut. Tavalliset ihmiset, jotka ovat kiintyneet aikaan; eri vuodenaikojen kuumuuteen, kylmyyteen ja niin edelleen, ovat juuri tällaisia.

Vastaväite: Vaikka edellä sanottu on järkevää, perheestä eroaminen on vaikeaa, ja sitä peläten ei voi lähteä erakoksi.

Vastaus (säkeen muodossa):

**23. Tyhmyri, koska pelkää eroa,
et lähde kotoa.**

**Kuka viisas tekee vasta rangaistuksen alaisena sen,
mitä on varmasti tehtävä joka tapauksessa?**

Jos et jätä perhe-elämää taaksesi ponnistellaksesi eristyksissä dharmaa harjoittaen, olet tyhmyri. Vaikka pelkääät erota perheestäsi ja ystävästäsi, Kuoleman herra erottaa sinut varmasti heistä. Jos olet viisas, omaksut sen mitä tulee omaksua ja hylkääät sen, mitä tulee hylätä, ilman kuolemanrangaistuksen uhkaakin. Lähdetäsi erakoksi ennen kuin kuolema uhkaa sinua rangaistuksella, ja pyri saavuttamaan vapautuminen. Älä käyttäydy kuin veronkiertäjä, verot on ehdottomasti maksettava, lopulta pakkokeinoin.

Vastaväite: Vaikka ihmissuhteista täytyykin lopulta lähteä, erakoksi voi kuitenkin lähteä vasta kun lapset on kasvatettu ja perhevastuu on siirretty heille.

Vastaus (säkeen muodossa):

**24. Saatat ajatella, että sinun täytyy ilmeisesti ryhtyä erakoksi sitten,
kun käsillä olevat asiat on tehty.
Kun kaikki mitä teet, on jätettävä taakse,
mikä on tekemisen arvo?**

Mitä arvoa on tehdä sellaista, mikä ei tuota pienintäkään toivottua tulosta? On oikein luopua siitä heti alkajaisiksi. Ymmärrä, että syklisessä olemassaolon kiertokulussa matkustavien toiminta on tällaista. Joku poimi likaan pudonneen mangon, ja toinen kysyi häneltä: "Mitä aiot tehdä sillä?" "Pesen sen ja heitän pois", hän vastasi. Samoin, jos asioista on luovuttava, miksi vaivautua edes hankkimaan niitä?

Vastaväite: Vaikka erakoksi lähteminen onkin tärkeintä, pelko, joka johtuu kiintymyksestä "minään" ja siihen, mikä on "minun", tekee ihmisestä kyvyttömän menemään.

Vastaus (säkeen muodossa):

**25. Jos sinulla on varma ajatus:
"Minä kuolen",
luovuttuasi takertuvasta kiintymyksestä,
miksi pelkäisit edes Kuoleman herraa?**

Jos mietiskelet kuolemaa ja pysymättömyyttä, vapaudut kiintymyksestä sekä "minään" että siihen, mikä on "minun". Henkilö, joka ajattelee: "On epävarmaa, milloin kuolen, mutta kuolen varmasti pian", hylkää kiireen. Kun hän on täysin luopunut itsen olemassaolon takertumisesta, miksi hän pelkäisi edes Kuoleman herraa?

Ajattele uudestaan ja uudestaan, että kuolet varmasti, ja että kuolemasi aika on epävarma. Tälle vakaalle perustalle rakennettaessa myöhemmin löytyy kehittyneempiä polkuja, sillä polku oivallu sten tuottamiseen on tukossa, kunnes tietoisuus kuolemasta ja pysymättömyydestä on noussut mieleen. Meditoi siis jatkuvasti sekä karkeaa että hienovaraista pysymättömyyttä.

Yhteenveto:

**Palkinnon toivon ja kunnianhimon pauloista pääsyyn
paras keino on ponnistella erakkona dharmaa harjoittaen.
Kaikkien pyhien kirjoitusten suuri salaisuus
on pohdiskella aluksi kuolemaa.**

Tämä oli neljäsataa joogista säettä käsittelevän kirjan ensimmäinen luku, joka opettaa, miten luopua uskosta pysyvyyteen.

Muut säkeet:

- Miten hylätä usko kehoon ja aistinautintoihin mielihyvän lähteenä
- Miten lakata luulemasta, että ajallinen keho olisi luonnostaan puhdas ja haluttava
- Vääränlaisen ylpeyden hylkääminen
- Bodhisattvojen teot
- Ristiriitaisten tunteiden (halu, viha) hylkääminen
- Aistinautintojen illusorinen luonne
- Miten samsaran kahleet katkotaan
- Miten kumota usko absoluuttiseen todellisuuteen
- Itsen käsitteeseen liittyvät virhekäsitykset
- Miten kumota usko aikaan todella olemassa olevana
- Väärien näkemysten kumoaminen
- Miten kumota usko aistielimiin ja aistien kohteisiin todella olemassa olevina
- Miten vältetään menemästä äärimmäisyyksiin
- Todella olemassa olevien ominaispiirteiden kumoaminen

Nämä luvut kirjoitettiin, jotta voitaisiin saavuttaa vapaus luopumalla olemassaolon kiertokulkuun tarrautumisesta. Ellei ymmärretä, mitä tyhjyys tarkoittaa, ei voida innostua luopumaan mistään siksi, että saavutettaisiin tietoisuus kaikesta, tai edes vapaus samsarasta.

Kaikkien ilmiöiden perimmäinen tyhjyys pelottaa niitä, jotka takertuvat itseensä, ja polkua vapauteen tulee siksi edetä askel askelelta ja asteittain.